

Lerums
kommun

Strategi

Energiplan 2024 - 2030

Datum för fastställande	2024-03-21
Diarienummer	KS24.90
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig	Sektor samhällsbyggnad
Giltighetstid	2030-12-31

Strategi

Datum 2024-03-21
Diarienummer KS24.90

Syfte

Energiplanen omfattar Lerums kommun som geografiskt område samt kommunens och bolagens verksamheter.

Syftet med energiplanen är:

- att minska energianvändningen, öka andelen förnybar energi och därmed minska klimatpåverkan.
- att uppfylla kommunens ansvar och roll enligt lagen (1977:439) om kommunal energiplanering. Enligt denna lag ska kommunen:
 - ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Planeringen ska främja hushållningen med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel.
 - i planen ska det finnas en analys av vilken inverkan den i planen upptagna verksamheten har på miljön, hälsan och hushållningen med mark och vatten och andra resurser.
 - Planen ska beslutas av kommunfullmäktige. Lag (1998:836).
- att via de lokalt antagna målen och strategierna bidra till att de regionala och nationella energi – och klimatmålen, de regionala klimatlöftena och ytterst de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 uppfylls.

Planen förhåller sig till framför allt till nedanstående fyra Agenda 2030 – mål. De lokala miljömålen bidrar till att den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030-målen uppnås.

Strategi

Datum 2024-03-21
Diarienummer KS24.90

Innehåll

1	Inledning	4
2	Energimål 2030	5
2.1	Energimål – övergripande	5
2.2	Energimål - geografiska kommunen	5
2.3	Energimål - kommunens verksamheter	6
3	Strategier 2024 - 2030	7
3.1	El geografiska kommunen	7
3.2	Värme geografiska kommunen	7
3.3	Laddinfrastruktur	8
3.4	Kommunala fastigheter	9
3.5	Kommunens vägbelysning	10
3.6	Vatten och avlopp	10
3.7	Kommunens fritidsanläggningar	10
3.8	Kommunens fordon	10
3.9	Kommunens arbetsmaskiner	10
3.10	Kommunens miljötillsyn	11
3.11	Kommunens energi – och klimatrådgivning	11
3.12	Fysisk planering	11
4	Miljöbedömning	12

Strategi

Datum 2024-03-21

Diarienummer KS24.90

1 Inledning

Omfattning och rådighet

Energiplanen innehåller mål och strategier för att nå de lokala målen och omfattar Lerums kommun som geografiskt område (fortsättningsvis benämnt som ”geografiska kommunen”) samt kommunens och bolagens verksamheter.

Kommunen kan påverka produktion, distribution och användning av energi genom (energiplanen omfattar inte de tre sistnämnda):

- hållbar samhällsplanering och dess markanvändning
- miljötillsyn
- vara ägare av fastigheter och mark
- information och rådgivning till hushåll, företag och föreningar
- samverkan och direktiv till kommunägda/delägda bolag
- att vara föredöme
- inköp och upphandling
- utbildning av barn och vuxna
- sin arbetsgivarroll

Koppling till övriga styrdokument och klimatlöften

Energiplanen utgör det energistrategiska underlaget för Översiktsplanen (ÖP) och har koppling till de politiskt antagna styrdokumenterna trafikstrategi, parkeringspolicy, skogspolicy, avfallsplan och måltidsprogram. Energiplanen omfattar inte

- att möta förändringen av klimatet - se klimatanpassningsplanen
- energiberedskap - se kommunens risk - och sårbarhetsanalys
- näringslivsfrågor - se näringslivsstrategiska programmet
- trafik - se trafikstrategin
- upphandling av entreprenader - se upphandlingspolicyn

Energiplanen inkluderar de politiskt antagna klimatlöften som har energibäring.

Genomförande och budget

Genomförandet av energiplanens strategier påverkar under perioden 2024 – 2030 budget för både kommunen och det kommunala bolaget Lerum Energi AB. Vad gäller kommunens budgetprocess så kommer åtgärder för att genomföra strategierna att lyftas in som projektinitiativ i kommunens färdplan och portföljprocess. Detta för att bedömas och tidsmässigt prioriteras i förhållande till förvaltningens övriga behov, personella resurser samt investerings- och driftsmedel.

Uppföljning och revidering

Uppföljning av mål och strategier rapporteras årligen av förvaltning och helägda energikoncerner till samhällsbyggnadsnämnden.

Energiplanen gäller 2024 till och med 31 december 2030. Revidering av energiplanens mål och strategier innan 2030 sker vid behov.

Strategi

Datum 2024-03-21
Diarienummer KS24.90

2 Energimål 2030

Kommunens lokala energimål har som syfte att bidra till att de regionala och nationella energi – och klimatmålen och ytterst de fyra globala hållbarhetsmålen Agenda 2030 uppfylls.

2.1 Energimål – övergripande

De övergripande energimålen gäller för el, värme och transporter för både den geografiska kommunen, kommunen och kommunens bolag.

- Minska energianvändningen
- Öka andelen förnybar energi
- Minska el för uppvärmning
- Möjliggöra och underlätta hållbara energival
- Kommunen och dess energibolag är föredömen

2.2 Energimål - geografiska kommunen

Energimålen innebär en bibehållen total energianvändning som ger utrymme för tillväxt i takt med energieffektivisering, energiomställning och ökad andel förnybar energi.

- Totalt tillförd energi för den geografiska kommunen är 2030 oförändrad jämfört med 2021. År 2021 var den totalt tillförda energin 640 000 MWh.
- Andelen egenproducerad förnybar el för den geografiska kommunen är minst 20 procent av den totala elanvändningen år 2030. År 2021 var andelen 7,7 procent.
- Andelen förnybar energi inom transportsektorn i den geografiska kommunen är 29 procent (EU – mål) av den totala energianvändningen inom transportsektorn senast 2030. År 2021 var andelen drygt 20 procent.

Strategi

Datum 2024-03-21
Diarienummer KS24.90

2.3 Energimål - kommunens verksamheter

Energimålen innebär en minskad total energianvändning och när målen är uppfyllda är all energi förnybar. År 2023 var all köpt el och värme förnybar.

- År 2030 har kommunen ökat andelen egenproducerad förnybar el från 2,5 till 5 procent av den totala elanvändningen.
- År 2030 har den totala energianvändningen i kommunens verksamhetslokaler minskat från 135 till 125 kWh/m², år.
- År 2030 drivs kommunens och fordonsflotta och arbetsmaskiner med förnybar energi.

Strategi

Datum 2024-03-21
Diarienummer KS24.90

3 Strategier 2024 - 2030

3.1 El geografiska kommunen

Elhandel

- Erbjud 100 % förnybar lokalproducerad vattenkraftsel ”Säveåel” eller fossilfri produktionsmix bestående av till exempel sol, vind, vatten och kärnkraft till konkurrenskraftigt pris.

Elproduktion

- Bevara och om möjligt utöka elproduktionen från vattenkraft.
- Verka för elproduktion från solcellsanläggningar och vindkraft.
- Stimulera att fler installerar solceller vid exploatering.

Elnät

- Säkerställa robust lokalt nät med hög leveranssäkerhet.

3.2 Värme geografiska kommunen

Säkerställa framtida fjärrvärmeförsörjning

- Fastställd plan för Lerums framtida fjärrvärmeförsörjning 2025.

Förnybart och lokalt bränsle i fjärrvärmeproduktionen

- Erbjud förnybart producerad fjärrvärme, som avlastar elnätet vintertid.
- Sträva efter att använda lokalt biobränsle till fjärrvärmeproduktionen. Biobränsle som genereras från kommunens verksamheter används om det är möjligt.

Utökat fjärrvärmenät

- Utöka fjärrvärmenätet genom att ansluta ny bebyggelse och befintlig bebyggelse som ligger på och intill fjärrvärmenätet.

Strategi

Datum 2024-03-21

Diarienummer KS24.90

3.3 Laddinfrastruktur

Övergripande strategi är att verka för basladdning hemma, men eftersom alla inte kan ladda hemma även verka för laddmöjligheter via arbetsplatser och allmänna parkeringar i strategiska lägen.

Befintliga byggnader - privat fastighetsägare

- Uppsökande kommunal rådgivning och stöd till bostadsrättsföreningar och andra föreningar, fastighetsägare, övriga företag och privatpersoner.

Befintliga kommunala verksamhetslokaler, anläggningar och bostäder

- Kommunen installerar laddpunkter med förnybar el för personal och besökare vid all nybyggnation av kommunala verksamhetslokaler och kommunala parkeringsanläggningar.
- Laddpunkter med förnybar el för personal och besökare installeras minst enligt Boverkets krav på befintliga parkeringar vid kommunens verksamhetslokaler.
- I Förbos befintliga bostadsområden byggs laddinfrastruktur ut stegvis de kommande åren utifrån efterfrågan och tekniska förutsättningar.

Nybyggnation bostäder och lokaler

- Förbo planerar all nybyggnation med laddningsmöjligheter.
- Dialog med exploatörer under hela exploateringsprocessen om installation av laddmöjligheter utifrån förväntat behov av att ladda.

Publik snabbladdning och normalladdning

- Lerum Energi driver verksamheten för befintliga publika laddstolpar. Förnybar el.
- Kommunen verkar för utbyggnad av publika laddmöjligheter i strategiska lägen genom att erbjuda nyttjanderätt av strategisk kommunal mark för ändamålet.
- Om inte intresse från extern aktör finns att etablera i strategiskt läge gör Lerum Energi en lönsamhetsbedömning som underlag för att överväga beslut om installation.

Publika parkeringsplatser

- När kommunen anlägger nya eller bygger om allmänna parkeringsplatser förbereds det i största möjliga mån för att förenkla utbyggnad av laddinfrastruktur.

Laddmöjligheter för kommunala elfordon

- Det ska finnas laddmöjligheter med förnybar el för kommunens elfordon.

Strategi

Datum 2024-03-21
Diarienummer KS24.90

3.4 Kommunala fastigheter

Vid nybyggnation

Energieffektivisering:

- Byggnaden ska använda markant mindre energi än kravet i Boverkets byggregler (BBR).
- Klimatskalet ska vara energieffektivt.
- Effektivisera elanvändningen genom energieffektiva installationer.
- Solcellsanläggningar ska installeras.
- Mäta energiförbrukningen av värme och el.

Värmesystem:

- Prioritera anslutning till fjärrvärme.
- Vattenburna värmesystem ska väljas.

Transporter:

- Laddmöjlighet för elbilar ska installeras
- Möjlighet ska finnas för verksamheternas personal till säker laddning av cykelbatterier och cykelförvaring

Befintlig byggnation

Energieffektivisering (klimatlöfte):

- Systematisk driftoptimering såsom injustering av värmesystem, värmepumpar, behovsstyrning av luftflöden, verksamhetsanpassning av drifttider
- Ombyggnad av ventilationssystem till återvinnande system
- Energieffektivisera byggnadens klimatskal
- Effektivisera elanvändningen genom energieffektiva installationer.
- Använda BeLoks totalmetodik där möjlighet till paketlösningar av energibesparande åtgärder finns.
- Mäta energiförbrukningen av värme och el
- Solcellsanläggningar installeras där det är lämpligt.

Värmesystem:

- Direktverkande elvärme byts till vattenburet värmesystem och fjärrvärme alternativt värmepump
- Vattenburen elvärme byts till fjärrvärme alternativt värmepump

Transporter

- Laddmöjlighet för elbilar ska installeras
- Sträva efter att möjlighet ska finnas för verksamheternas personal till säker laddning av cykelbatterier och cykelförvaring.

Strategi

Datum 2024-03-21

Diarienummer KS24.90

3.5 Kommunens vägbelysning

- Byta ut resterande högtrycksnatriumarmaturer till dimbara LED-armaturer.

3.6 Vatten och avlopp

- Byta ut befintliga pumpar till mer energieffektiva pumpar.
- Minska ovidkommande vatten i avloppsnätet.
- Installera solcellsanläggningar på vattenverk och vattentorn.

3.7 Kommunens fritidsanläggningar

- Energieffektivisera belysningen på utomhusanläggningarna.

3.8 Kommunens fordon

Nya personbilar körs på förnybar el, biogas eller vätgas (klimatlöfte)

- Alla nya avtal vid köp och hyra av personbilar till kommunal verksamhet ska vara bilar som körs på förnybar el, biogas eller vätgas. Endast undantagsvis väljs andra personbilar som då ska uppfylla Upphandlingsmyndighetens baskrav, efter intern dispens.

Nya lätta lastbilar körs på förnybar el, biogas, vätgas, etanol eller HVO100

- Alla nya avtal vid köp och hyra av lätta lastbilar till kommunal verksamhet ska vara bilar som körs på förnybar el, biogas, vätgas, etanol eller HVO100.

Lerums kommun köper enbart förnybara drivmedel till sina fordon

- Fordonen ska tankas med förnybara drivmedel och laddas med förnybar el. Dispensansökan behöver göras för specialfordon.

3.9 Kommunens arbetsmaskiner

Nya arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader (klimatlöfte)

- Alla nya arbetsmaskiner och arbetsredskap som köps in till kommunens organisation (inklusive kommunala bolag) kan drivas av förnybara drivmedel eller är elektrifierade. Det innebär också att miljö- och klimatkrav ställs på nya entreprenadavtal där arbetsmaskiner ingår.

Strategi

Datum 2024-03-21

Diarienummer KS24.90

3.10 Kommunens miljötillsyn

- Miljötillsyn hos företag med fokus på energi och klimat kombinerat med information och rådgivning.

3.11 Kommunens energi – och klimatrådgivning

- Energirådgivningen arbetar aktivt med att uppsöka och stimulera hushåll, föreningar och företag att genomföra energiåtgärder som minskar energianvändningen och ökar andelen förnybar energi.

Underlätta hållbara energival

- Stimulera att genomföra åtgärder som minskar energianvändningen och ökar andelen förnybar energi via reducerad bygglovstaxa.

3.12 Fysisk planering

Översiktlig planering och planeringsstrategin (klimatlöfte)

- Planeringsstrategin omfattar markbehov kopplat till solcellsparker, laddinfrastruktur och fjärrvärme.

Detaljplan, bygglov och markärenden

Via detaljplaner, bygglov och markärenden möjliggöra för utbyggnad av:

- Fjärrvärme
- Laddinfrastruktur
- Solcellsanläggningar på mark och byggnader

Exploateringsprocessen

- Dialog med exploitörer under hela exploateringsprocessen om minskad energianvändning och förnybar energi.

Beredning av markärenden

- Kommunens samlade samhällsbyggnadskompetens inklusive energifrågor deltar vid prövning av all ny och förändrad markanvändning.

Strategi

Datum 2024-03-21

Diarienummer KS24.90

4 Miljöbedömning

Mål och strategier i energiplanen syftar till att minska miljö – och klimatpåverkan genom att minska energianvändningen och öka andelen förnybar energi. Den bästa kilowattimmen (kWh) är den som inte används - den energi som inte används ger ingen miljöpåverkan.

Ökad förnybar elproduktion ger minskad klimatpåverkan men kan komma i intressekonflikt med andra miljömål:

- ökad vattenkraftsproduktion kan ge konflikt med målet ”Levande sjöar och vattendrag” på grund av att större del av vattenflödet tas i anspråk och målet om ”biologisk mångfald” på grund av hinder för fiskvandring. Det senare kan motverkas genom att inrätta fiskvägar.
- om vindkraft introduceras i kommunen kan detta komma i konflikt med god bebyggd miljö avseende buller och landskapsbild.
- större solcellsanläggningar kan komma i konflikt med pågående markanvändning exempelvis gällande jordbruk som då kan ge konflikt med målet ”ett rikt odlingslandskap” men möjligheter finns i dagsläget att kombinera solcellselproduktion med jordbruk.

Utökat fjärrvärmenät ger minskad klimatpåverkan i förhållande till uppvärmning med enskilda biobränsleanläggningar och el (nordisk mix), men kan eventuellt – beroende på vad utredning visar - behöva ta ny mark i anspråk för ny fjärrvärmecentral.

Högre andel av lokalproducerad råvara till fjärrvärmeproduktionen ger minskade transporter och kan i kombination med hyggesfritt skogsbruk kombineras med målet ”Levande skogar” och ”God bebyggd miljö”.

Högre andel elbilar – ger minskad energianvändning och minskad klimatpåverkan, men även minskat buller, utsläpp av partiklar och kolväten. Förutsättningen för minsta möjliga klimatpåverkan är att elbilen laddas med förnybar el vilket omfattas av energiplanen strategier.

Energiplanen i detta läge bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan. Däremot beroende på utfall av utredningar kan det bli aktuellt att gå vidare med åtgärder som kan kräva tillstånd (utökad vattenkraftsproduktion, etablering av vindkraftverk, ny fjärrvärmecentral). Om något av detta blir aktuellt kommer miljökonsekvensbeskrivning som en del av tillståndsprocessen upprättas för den aktuella åtgärden.